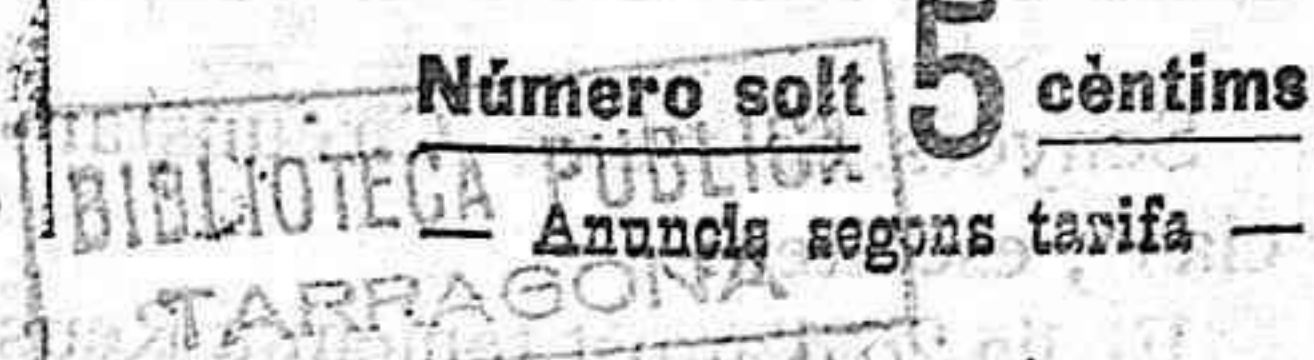

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VII.

REUS, divendres 5 de Setembre de 1913

Núm. 206

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSAS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens - Plaça de Prim - REUS - Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES
SERVEI DE GRAN LLUJAMENT
PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3, concerts. - Els divendres plat del dia sota BOULLEBAISSE. Dissabte menú corrent i vegetarià. - Gran menjador per a 500 comensals. - Espiell d'ida i l'aminació. - Servei esmerat. - Cúma selecta. - Perruqueria i banys.

La municipalització a Europa

Estudi de la municipalització a França. Ideal de la ciutat moderna. Leroy-Bonlieu. Millerand. Congressos socialistes de Lyon, Marsella, París, Tours. - Congrés de les municipalitats socialistes. - Projecte llei de la municipalització del gas a París. - Altres serveis. - Paralel entre França i Anglaterra.

En las ciutats europees, el govern municipal, com a representant del poble, fa front a la generalitat dels casos, a les empreses de serveis públics, guanyant així per al Municipi, lo que havien de guanyar uns quants monopolistes, nivellant els costos municipals i reduint a es mínima expressió tant les contribucions com els subsidis, i més d'evencar la cultura i sobre tot, la sanitat pública.

Leroy-Bonlieu, tal vegada l'economista més notable de la França contemporània, acaba de declarar que la ciutat moderna deu, lògicament, cobrir els seus costos amb lo que representen els productes de serveis públics i recórrer als impostos municipals, sols com a recurs suplementari.

Aquesta afirmació es tant certa que Anglaterra, Alemanya i Suïça, ens proveeixen de multitud d'exemples vius, actuals, i que no hem de repetir aquí perquè han sigut estudiats en nostres anteriors articles. Per ells hem vist les enormes ganancies que obtenen els Municipis amb la municipalització d'alguns serveis.

El dir que amb aquestes ganancies pot arribar a suprimir-se tot impost municipal com sustenta Leroy-Bonlieu, o reduir-lo a un mer recurs suplementari quedant en la mínima expressió. Però es considera, molt fondatament, que'l millor govern municipal no es, per cert, el que tingui menor tipu d'impostos, sino que conseqüeixi un menor tipu en el promedi de mercedat i el que realitzi un més alt grau de cultura pública; es a dir, augment de riques i de benestar—els veritables fins, material i moral, del govern de la ciutat.

Evitar l'exploatació del poble, pels monopolistes. A França la majoria de treballs publicats sobre aquest assumpte consideren la municipalització com una manifestació del socialisme, o el socialisme possible en l'actualitat.

L'exministre francès Millerand, en son discurs pronunciat a Saint Mandé el 30 de maig de 1896, un cop indicada la necessitat d'acceptar la substitució necessària i progressiva de la propietat capitalista per la propietat socialista, dirigint-se als representants de les municipalitats que l'escoltaven, preguntava: «Es que ja al posar mà en la distribució de l'aigua, de la llum, de la força motriu, al posar-la sobre l'organització dels transports, sobre el servei en comú de màquines agrícoles, un nombre de petites col·lectivitats urbanes i rurals, no han substituït en sa esfera la propietat capitalista per la propietat socialista? La resposta és: «Aquesta socialització progressiva dels mitjans de producció, no pot ser més que un motiu d'esperança i satisfacció per als milions de sers humans oïdats en aquest món a elevar-se per una progressió que ordenarà no el capritxo dels homes, sino la naturalesa de les coses, de la condició d'assoliments a la qualitat, de copiar els tipus de les riqueses socials.»

Les paraules de Millerand expliquen el caràcter marcadament socialista que ofereix en la veïna República la moderna tendència municipalitzadora.

El Congrés de Lyon celebrat el novembre de 1891, redactà el programa municipal del partit obrer francès, programa que tingueren en compte els Consells municipals socialistes de Roanbaix i Lille entre altres. En sos 14 articles s'abogava per la instal·lació de cantines escolars, creació de maternitats i asil per a vells i invalides per al treball, d'asil de nit, sanatoris; establiment de banys públics i rentadors gratuïts; organització del servei gratuït d'assistència mèdica i farmacèutica, de consultes jurídiques en litigis interessants als obrers; implantació de la jornada de vuit hores, garantint un mínim de salari, etc.; i baix la bandera del programa de Lyon, el partit obrer triomfà en les urnes electorals.

En el Congrés de Marsella (setembre del 1892) fou aprovat el programa agrari en quin s'acceptà el salari mínim, la institució de caixes de retir i l'adquisició dels terrenys amb el concurs de l'Estat, de màquines agrícoles per a posar-les a disposició dels petits agricultors.

Reunint el quint Congrés internacional a París, el setembre de 1900, fou proclamada la municipalització de serveis públics (1) essent aprovada per unanimitat la declaració de que tots els socialistes devien, sense desconeixer la importància de la política general, fer comprendre i apreciar l'importància de l'activitat municipal, concedint a les reformes comunals tot l'interès que tenen com a fonaments de la societat col·lectivista, aplicant a fer dels serveis municipals d'aigua, alumbrat, transports urbans, distribució de força motriu, banys, pastisseries municipals, servei alimentici, ensenyança, servei mèdic, hospitals, calefacció, habitacions obreres, vestits, policia, obres comercials, etc., institucions model, tant des del punt de vista dels interessos del públic, com de la situació dels individus que les serveixen.

El Congrés de Tours (1902) baix la inspiració de Jaurès aprovà també la organització per les municipalitats dels serveis comuns d'alumbrat, abastiment d'aigües, transports i administració directa d'habitacions a preu modic.

Darrerament, el Congrés de municipalitats socialistes reuní a París en els dies 8, 9 i 10 de janer de 1904, en el que hi tingueren representació trenta de les esmentades corporacions, s'aprovà la municipalització de serveis públics d'ordre comunal: transports, alumbrat, abastiment d'aigües, apart d'altres acords d'indole economica, relacionats amb l'acció social del Municipi.

Les opinions d'importantes homes públics francesos en favor de la municipalització poden estudiar-se en les discussions sostingudes en les Cambres amb ocasió de la llei autoritzant a la vila de París per a contractar un emprèstit, per a municipalitzar el servei d'entlumenat per gas que estava a càrrec d'una poderosa Companyia.

El projecte fou presentat en 1902 i signé rebutjat. En 3 de juny de 1903, quaranta dos consellers municipals se mostraren partidaris de l'exercici directe i en la mateixa sessió s'acordà un emprèstit de 100 milions per a rebair el preu del gas de 30 a 20 cèntims el m. c. Combes sollicità, com a ministre de l'Interior, conèixer la organització

(1) En aquest Congrés formà part de la mesa representant, la Secció espanyola, el «leader» del partit socialista espanyol, Pau Iglesias.

administrativa del servei, per a lo que s'aprovà el corresponent projecte pel Consell municipal, instituint una administració amb personalitat civil independent, dirigida per un Consell responsable compost de 12 membres, set nomenats pel Municipi i 5 pel Prefecte, i se someté a l'aprovació dels poders públics el referit projecte ja aprovat d'emprèstit de 100 milions, el d'organització administrativa del servei i el d'altre emprèstit de 120 milions que constituïren l'actiu de l'«Empresa municipal del Gas».

Com exemple de municipalització del gas i de l'aigua extés en moltes ciutats franceses se cita la vila de Tarcoing, que en 1879 ja municipalitzà dits serveis, havent-lo extés considerablement i a pesar de que'l preu ha sigut disminuït en una mitat, obté el Municipi ganancies líquides de més de 300.000 francs. En Roanbaix establí el servei municipal d'aigües en 1860. Lyon, en 1898, tenia arrendat l'abastiment d'aigües a una empresa de la qual obtenia un benefici de 47.356 francs. En 1902, la ciutat se encarregà del servei asseient la ganancia a 99.804 francs i obtenint un auer t de 48 per 100 en el nombre de abonats.

El resultat de la municipalització de les fàbriques d'electricitat ha sigut semblant a les del gas. El consum ha progressat i els preus han disminuït.

En algunes ciutats existeixen empreses municipals d'electricitat que competeixen amb les companyies privades. A París, per exemple, en primer de juny de 1900, començà a funcionar el sector municipal, que segons l'informe de M. Lauriol, redactat en 1902, obté major ganancia donades les seves tarifes que cada una de les cinc companyies privades; havent amortitzat la seva deuda en 1903.

Per a acabar aquestes breus indicacions citarem la municipalització dels tramvies i altres medis de transport, telèfons, banys públics, l'escola de natació de Roanbaix; asils nocturns. És notable també la construcció de cases per a obrers, els estudis fets per a la reducció dels alquilers, la expropiació de terrenys limitats per les fortificacions de París i els variats projectes presentats, entre ells el de Charnay en el que s'arribà a admetre l'allotjament gratuït.

A França no ha alcançat la municipalització el gran desenvolupament que a Anglaterra a pesar del caràcter marcadament socialista d'alguns municipis.

I això es degut al caràcter eminentment pràctic dels anglesos. A França s'ha considerat la municipalització com una conquesta política dels partits obrers, mentre que a Anglaterra no son tant sols els socialistes els que aboguen

per la municipalització. No han sigut ells els que l'han portat a la pràctica en els Municipis anglesos. Les paraules de Chamberlain s'aposen una gran extensió de l'idea municipalitzadora: «hi ha que fer la vida més fàcil, més dora-dera hi ha que procurar el disfrutament dels serveis d'interès públic pel major nombre possible d'individus, encansant en les ciutats modernes una corrent de solidaritat universal favorable a aixecar la condició de l'home, mitjantant el disfrutament per tots de les ventatges i gojos que la civilització descobreix».

La política anglesa ofereix un aspecte particular; no renega de l'individualisme, pero no's envida tant com la França i altres països de si certes reformes tenen o no caràcter socialista. En ella s'ha vist un individualisme fonamental, permanent, constitutiu i un socialisme temporal transitori terapèutic (1).

Aquesta diferencia potser la trobarem com dia en Gustav Lebon en que'l desenvolupament actual del socialisme en els pobles llatins representa l'expansió de les seves institucions passades i del seu concepte general de l'Estat.

Pero això ens portaria a estudiar altres qüestions que no podem tractar en aquests breus apunts ja que'l seu objecte no es altre que presentar als nostres lectors el fet de la municipalització, quin fet a pesar de totes les teories i de tots els dogmatismes, constitueix el modo d'ésser del Municipi modern.

(1) Azcarate: «La constitució anglesa i la política del continent».

El «concejal obrero» dels possibilistes

Que'l senyor Ambrós es «concejal obrero»? Així ens ho fa sapiguer un dia i altre «Las Circunstancias».

Nosaltres ens permetem dissentir del confrare, perquè entenem que hi ha que distingir entre'l senyor Ambrós obrer i el senyor Ambrós possibilista.

¿No vos sembla, senyors de «La Justicia Social»?

Ara bé; feta aquella distinció, cal preguntar: ¿el senyor Ambrós es regidor pels possibilistes o pels obrers? Ho es pels possibilistes que'l proclamaren candidat i el feren triomfar en les urnes. Doncs, el senyor Ambrós de cap manera se pot dir ni deixar que li diguin «concejal obrero».

Vosaltres socialistes, que sempre teniu a la boca el tòpic dels partits burgesos, son els més indicats per a desautoritzar al senyor Ambrós i a «Las Circunstancias».

Ho fareu? Venrem fins ont arriba el vostre possibilisme.

El misteri de les aigües

Senyors de "Las Circunstancias", escolteu:
 El dia 26 d'agost tenim a Reus 8 teules d'aigua que representen 760 metres cúbics.
 L'Empresa Caballé ofereix 180 metres cúbics per als serveis dels establiments públics municipals. Es de suposar que amb aquest número de metres tots els establiments nedaríen en l'abundancia i és de suposar també que en aquesta època d'escassetat no's gasten de bon troç. Però acceptem els 180 metres. Aneu grassos!
 A les fonts públiques de Reus hi ha en conjunt 32 canons un més un menos. Posats a suposar, suposem que per cada canó hi ragen constantment o sigui durant 24 hores, dues plomes d'aigua. Ja veieu si som esplèndits!
 Tindrem doncs 64 plomes i com que cada ploma són un metre i mig podem sentar que les fonts públiques consumen diaria-

ment 96 metres. Diem 120?.. Diem-ho, que no som mesquins.
 Doncs bé; 180 pels establiments, 120 per les fonts i 320 pels abonats, que són els metres que paguen, sumen 620 metres. De 620 metres que oficialment se gasten fins a 760 que són les 8 teules, tenim un remanent de 140 metres. No és clar això?
 Tingueu en compte que ara no's rega, i per lo tant no's gasta aigua per regar; i en aquests comptes no deveu barrejar-hi la que en Caballé gastaria per aquest servei, que us autoritzem per a calcular-la a tall de rajoler.
 Senyors de "Las Circunstancias", no oblideu que ara a Reus ja quasi no bada ningú que no sigui possibilista i aquests lo que badaran si segueixen les coses com fins ara!
 Direu que malgrat això l'aigua escasseja?
 Per alguna cosa titulem aquests comptes El misteri de les aigües.

estem d'acord d'ensà que de Reus apoen el projecte Caballé i se senten possibilistes.
 No podem esperar mai d'ells, semblant apostassia, semblant claudicació. Afortunadament son quatre i el cabo, i pesen poc en la balança!

Informació Local

La comissió de propaganda de les Fires i Festes invita als senyors industrial, fabricants, duenyos de tallers i particulars que desitgin imprimir sobres respaldats amb els nombres més importants del programa, (com un dels mitjans de propaganda), que poden portar-los al despatx de Rondes Municipals, (baixos de les Cases Consistorials) on serán rebuts, cuidant-se, una vegada impresos, de repartir-los domiciliàriament.
 La senyora esposa de nostre distingit amic, el notari d'aquesta ciutat don Josep Loperena, ha deslliurat amb tota felicitat una xamosa i robusta nena. Rebin els felixos esposos nostra coral enhorabona.
 Aquest any correspon al Centre Nacionalista Republicà, del carrer de Pelai, de Barcelona, la recepció i colocació de les corones que en commemoració del 11 de setembre de 1714 porten les entitats catalanistes al pen de l'estatua del darrer canceller en cap de Barcelona, don Rafel de Casanova.
 La mateixa entitat cuidarà en son dia d'escolir les cintes que podran recullir-se en el seu domicili social.

Hem rebut de l'important casa de productes enològics «Sardá Ros & C.» de Vilafranca del Penadés, de la que n'es representant exclusiu en aquesta i sa comarca nostre amic don Josep Ortonosa Soler, una «Guia pràctica de Vinificació moderna» quina publicació considerem de molta utilitat i ens es gràt recomenar els seus productes per la seva puresa i garantia.

A les nou del matí d'ahir ocorregué una horrible desgracia.
 El propietari del Restaurant de la estació del Nord, don Josep Maria Llanradó Hortet, se dirigia per la via, en companyia de la seva esposa, a una casa de camp que posseïx prop d'aquesta ciutat, i al trobar-se passat l'encreuament de les vies de M. S. A. i Nord, creuà la via al moment de passar el tren que en aquella hora arriba de Barcelona, essent agafat amb tant mala fortuna que'l deixà mort a l'acte.
 Tot seguit acoodiren al lloc del succe, entre varis veïns, el guarda rural Malapeira, qui donà compte immediatament del mateix a les autoritats.
 S'hi constituí el Jutjat, ordenant la trasllació del cadavre a l'Hospital.
 No cal dir el trastorn que ha produït a la família Llanradó tant desgraciad com irremediable accident, pel qual li endressem l'expressió més sincera de nostre condol.

A la Sala Reus s'hi projectarà aquesta nit en les dues extraordinàries sessions que s'hi celebraran, la celebrada cinta de 800 metres, «Llum entre tenebres», l'interessant «Revista Pathé» que exposa els enterraments dels diputats Sol i Ortega i Sniol, i altres de no menys importancia.
MERITORI. Se'n necessita una casa de comerç d'aquesta ciutat. Informaran en aquesta impremta.

Hem rebut el quadern 19 de la celebrada biblioteca d'autors catalans Lectura Popular, primer del segon volum, el qual publica «Romancer Català», del notable poeta i autor dramàtic Francesc Ubach Vinyeta.

A nostra redacció han arribat els quaderns 53 i 54 (San Lorenzo del Escorial i Santiago) de la celebrada i popular obra «Portfolio Fotográfico de España», que amb èxit sorprenent publica la casa editorial d'Albert Martín, de Barcelona.
 Comprenen, cada un d'ells, un mapa a varis colors, pulcre i detallat, vuit pàgines de text descriptiu ampliant el partit i la seva capital, nomenclàtor dels ajuntaments i entitats de població que'l componen, amb el nombre dels seus habitants segons el darrer cens de 1910 i senyalant els que tenen estació fèrria, completant-los setze hermoses i interessants fotografies, bastant elles per si soles per a acreditar amplitudament els tallers de la casa editora, de no trindre ben cimentada ja la seva reputació pel sensnombre d'obres fotogràfiques elaborades en els mateixos.
 Les encòmandes d'aquesta obra poden fer-se a les llibreries, centres de enscripcions i a l'editor don Albert Martín, Consell de Cent, 140, Barcelona.

AVIS. El Doctor Pere Fontana Gran, especialista en les enfermetats dels ulls, ha traslladat als dilluns de cada setmana, la visita que tenia establerta els dimenges, en el carrer de la Presó, 8, principal.
 Hores de consulta: de 10 a 1 i de 3 a 5.
 A Barcelona, Diputació, 235.

LLUM ELÈCTRICA. Làmpars Metal-T insuperable, de filament metàlic trellat. Única veraderament irrompible i la millor i més econòmica de totes les làmpars elèctriques. Des de 1 de juliol a 7'80 pessetes, de 5 a 50 bajtes. Lluís Escòla, arraval de Santa Agna n.º 40. Casa degudament autoritzada per a instalacions elèctriques de totes classes, comptant amb personal tècnic experfet per a dit servei.

ESPECTACLES

SALA REUS
 Escullides sessions de cinematograf tots els dijous, dissabtes i dies festius. Avui divendres dues sessions extraordinàries.

SECCIO OFICIAL

REGISTRE CIVIL
INSCRIPCIONS DEL DIA 4 SETEMBRE 1913
NAIXEMENTS
 Francisca Doménech Huguet.—Francisca Ferré Salvat.—Angela Gasol Perelló.—Elisa Arráez Juan.—Misericòrdia Jordà Ferré.—Daniel Sans Tardío.
DEFUNCIONS
 Cap.
MATRIMONIS
 Cap.

Institut General i Tècnic de Reus

ANUNCI
 Amb arreglo a lo previngut en les disposicions vigents durant el mes de setembre queda oberta la matrícula de ensenyança oficial i en la primera quinzena d'octubre de la no oficial colegiada.
 Els alumnes presentaran una sollicitud dirigida al senyor director acompanyant la cèdula personal si tenen més de quatre anys, vuit pessetes en paper de pagor per cada assignatura del Batxillerat i dotze pessetes i mitja per grup o part d'ell del Magisteri i un timbre mòvil de deu cèntims per al resguard provisional.
 Les matrícules d'honor están exemptes de tot pagor, sempre que sollicitin l'aplicació d'elles, del senyor director.
 Els alumnes que no hagin pogut matricular-se dintre dels plaços anteriorment expressats i que justifiquen la causa, podran fer-ho en la segona quinzena d'octubre abonant dobles drets.
 Hora de despatx: De 10 a 11.
 D'ordre del M. I. Sr. vis-director.
 Reus 16 d'agost de 1913.—El secretari, F. Cabré Gonzalez.

Moviment del Port de Tarragona

DIA 4 DE SETEMBRE 1913
 dates facilitats per l'Agencia de don E. Fàbrega
 «Cabo Peñas» de Barcelona i escales, consignat a Peres. Conduex càrrega general.
 «Cabo San Antonio» de Bilbao i escales, consignat a Peres. Conduex varis efectes.
 «Ciervana» de Sevilla, consignat a Vilar. Càrrega general.
 «Matias F. Bayo» de Barcelona, despata Lopez. Càrrega general.
 «Callera» de Cetta, consignat a Ferrer Pesset. Càrrega general.
Sortides
 «Pedro Pi» per a Cetta. Càrrega general.
 «Cabo San Antonio» i «Ciervana» per a Marsella. Càrrega general.
 «Matias F. Bayo» i «Cabo Peñas» per a Bilbao. Lastre.
 «Alfreda» per a Sant Carles. Lastre.

Anunci de sortides de vaixells
 Dia 6/8.—«Pinto» per a Holanda, consignatari Ferrer.
 Dia 6.—«Gerlinger» per a Ambers; consignatari Mac-Andrews.
 Dia 6/8.—«Italia» per a New-York; consignatari Mac-Andrews.
 Dia 13.—«Campania» per a Saecia; consignatari Boada.
 Dia 1 Octubre.—«Jacona» per a Canadà; consignatari Mac-Andrews.

«La Publicidad», els possibilistes i nosaltres

El confrare barceloní, La Publicidad, ens dedicava ahir una nota política contestant a una altre que publicàvem nosaltres en l'edició del dimecres.
 La nostra política portava el títol de «Melquiadisme» i era la copia d'una noticia que donava «Aurora Social», periòdic socialista, sobre les ambicions polítiques den Melquiades Alvarez, qui, segons el referit periòdic, ambiciona tres actes per Asturias i per a obtenir-les se disposa a pactar amb conservadors, sindicalistes i amb tothom que li convingui.
 Al peu d'aquesta noticia nosaltres deiem que compreníem perfectament les simpaties dels possibilistes de Reus amb don Melquiades, el seu trefe nominal, pels quals també el ff justifica els medis, i acabavem posant el cas a la consideració dels psende-socialistes locals simpatitzants d'aquests polítics desaprensius, dels possibilistes.
 La política de «La Publicidad», es aquesta:
«FOMENT erizo»
 «Porque se le ocurrió a un periódico fantasear acerca las pretensiones que pueda tener Melquiades Alvarez en las futuras elecciones, le saca punta al recorte para engallarse con los possibilistas de Reus por supuestas simpatías con el reformismo.
 «Si al colega reusense le conviene dirimir su pleito de familia, hágalo en buena hora, pero no acuda a los bajos procedimientos que facilita la maledicencia ni mucho menos tener por democráticas las fantasías de algunos socialistas.»
 Prescindint de lo del «erizo» que'n aplica «La Publicidad»—preferim ésser erissons que camaleons com el confrare—trobem altament interessant lo de les «supuestas simpatías» dels possibilistes de Reus amb el reformisme.
 De manera, que'l reformisme dels possibilistes no passa d'anes simpaties i encara «supuestas» per aquell partit? Sempre ho havíem oregut així, pero celebrem que vingui confirmat per un diari de l'autoritat de «La Publicidad».
 Els possibilistes de Reus no son reformistes ni son res. Son quatre cicies que aspirem a eternitzar el sen caciat al Municipi, i res més. Se diuen republicans com se dirien carlins si aquesta

fos la corrent dominant a Reus, i si acaten en l'apariencia, no més que en l'apariencia, la qüestura den Melquiades Alvarez, es per a adornar-se amb plomes de paó reial i enllernar amb elles al pròxim.
 Amb això estem en absolut d'acord amb «La Publicidad» i amb qui sigui que opini igual.
 Ara, en quant al «pleito de familia» no s'hi amoini «La Publicidad». Aquí no hi ha «pleito de familia» que hi valgui; aquí hi ha uns falsos republicans que detenten el poder del Municipi, uns male administradors dels interessos del comú, als quals detesta el poble conscient, i al davant d'ell, els veritables republicans, la joventut que puja i té ansies de renovació, de nova vida i d'una real i efectiva implantació del règim democràtic i progressiu que correspon a la ciutat dels nostres amors, de gloriosa tradició liberal i republicana.
 Suposar altra cosa, senyors de «La Publicidad», es anar-se'n per les rames, es volguer empetitir una qüestió que té tota la trascendencia de les coses definitives, per quant de la seva solució ben próxima ne depèn el futur del nostre poble, el sen pervindre, la seva grandesa moral i material.
 I si la vostra alusió al «pleito de familia» va dirigida a la qüestió palpitant en nostra localitat del problema de les aigües, al plet sorollós provocat pel diputat per Gandesa amb la presentació del seu projecte que es un dogal per a la ciutat, devem dir-vos, que no deu ésser pas per vosaltres, una cosa tant respectable com un plet de familia, quan hen deixat que en les vostres columnes el senyor Caballé i els seus testaferrós fessin la part del sen negoci, arribant la vostra condescendencia, fins a consentir que'l vostre corresponal a Reus estampés a diari en «La Publicidad» telegrames altament perjudicials per Reus, dient que teníem poca aigua per al consum públic, i encara dolenta.
 Aquests si que son «bajos procedimientos que facilita la maledicencia». Pero no, dedicar un comentari al peu d'una noticia retallada d'un confrare socialista de Bilbao que no deix gaire ben parat a don Melquiades Alvarez per les seves ambicions polítiques. Això no fa mal a cap poble, que lo vostre sí, i sempre estarà per damunt dels ídols de fang, l'interés suprem de la ciutat, l'interés col·lectiu que es patrimoni de tots.
 I finalment, devem dir-vos, senyors de «La Publicidad», que en quant a les no devem tenir per democràtiques les «fantasías de algunos socialistas», quasi

Aquest vespre a dos quarts de vuit celebrará sessió de segona convocatoria nostre Ajuntament; al se gionatòqui eb atznoqui...
Persona de confiança. S'ofereix per a qualsevol carrec de feina llegera. Sab llegir i escriure.—Per a informes, dirigir-se an aquesta impremta.

Una parella de la guardia civil, de servei en la línia de Valls, ha detingut en la estació de Sant Vicens a una dona veïna de Paigpelat, que fugia del poble per acusar-se-la com autora d'envenenament d'un nen de pocs mesos. Sembla que a l'esmentada dona se li morí temps endarrera un nen a conseqüencia del sarampió, i era tal el sen trastorn que sentia odi contra tota els nens que curaven de la mateixa enfermetat. Se deia de públic que se li feu creure per medi de les cartes que la causa de la mort del sen fill era una veïna, i creient això, procurà tindre una tarda al fill de la veïna i li donà per beure un líquid. Com que plorava desesperadament fou portat el nen a la seva mare i aleshores aquesta cridà al metge; comprovant-se que la criatura havia sigut enverenada, morint el mateix dia.

Segons la secció d'Estatística de l'Institut Internacional d'Agricultura de Roma, la collita d'arròs se calcula en 2.500.000 quintas a Espanya i 5.511.240 en els Estats Units.

Durant el passat mes d'agost se registaren en aquesta provincia 70 accidents del treball, dels quals, dos foren seguits de defunció.

El regicida Rafel Sancho Alegre ha sigut indultat de la pena de mort a que se l'havia condemnat.

Abans d'ahir a la nit va sortir de Madrid, degudament custodiat, cap al penal de Santona ont extingirà la seva condemna.

Vegis a quarta plana la caricatura de Junceda.

Amb aquest nombre acompanyem un prospecte de l'acreditada llet condensada marca «LA LECHERA», quina lectura recomanem a nostres lectors.

Dipòsit de Reloieria.—Reloies de butxaca i despertadors desde 2'90 ps.

Companyia Francesa del Gramophone
 Representació i dipòsit: R. Perpiñá. Major, 22.—REUS
 Despatx: 24, pral.

Exit col·lossal dels cèlebres artistes
TITTA RUFFO i CARUSO
 en discs Gramophone.

Avis important.—La paraula Gramophone la tenim registrada en la Convenció de Berna amb el número 2.151, i perseguirem amb tot el rigor de la llei al que faci ús indegut d'ella.

SENSE aquesta marca

l'aparell NO és un "Gramophone".
 — Catàlegue gratis —

LA HIDRAULICA REUSENSE
 de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaics hidràulics
 Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir el genre en immillorables condicions de duració i permanència dels colors.
Preus sense competència.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Informació comercial diària per a FOMENT

EDUARD RECASENS
 Corredor de Comerç Colegiat
 Arraval Santa Agna, 55, i carrer Santa Agna, 19
 Telèfon 108

Darreres còtitzacions segons telegrama de la casa
A. MARSANS ROF Y FILLS.—BARCELONA

BORSA DE BARCELONA

Interior 4 pès	80'15
Norts	101'30
Alacants	97'65
Orenses	28'70
Andalusos	70'60
Obligacions Fransa 2 1/4	55'50
Municipi 4 1/2	93'85
Obligacions Almansa 4 pès	92'—
Id. adh.	—
Id. Segovias 4 pès	93'—
Id. Orenses 80 y 82	48'25
Id. Roda a Reus	54'25
Id. Alacants 4 1/2	101'—
Id. (4 pès)	91'85
Frans	6'70
Lliures	26'85

BORSA DE MADRID

Frans	6'30
Interior 4 pès	80'15

BORSA DE PARIS

Exterior	93'27
Norts	472'—
Alacants	456'—

Ordres de Borsa per a Barcelona, París i Madrid.—Compra i venda al comptat de tota classe de valors de renda (de l'Estat, Obligacions Ferrocarrials, Municipals de Barcelona, etc.)—Descompte de Coupons.—Compra de monedes d'or i Bitllets de diferents països.—Compra i venda de Valors locals.—Compra i venda de paper estranger.—Intervenció en tota classe d'operacions en els Bancs de la localitat.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comerç de la plassa de Reus

EXTRANGERS

Londres 90 dit.	26'61 din.
Idem 8 div.	—
Idem vista	26'94
París vista	6'70
Marsella vista	—
Hamburg vista	—

VALORS LOCALS

440 Gas Reusense	—
525 Industrial Harinera	—
625 Banco de Reus de	—
Desauntes i Préstamos	—
25 C Reusense de Tranvias	—
200 C Reusense de Tranvias	—
paivilegiades 5/8	—
400 Electra Reusense	—
162'50 Empresa Hidroforica	—
190 Electro-Quimica-Teruel	—
540 Obligacions Manicomio	—
Reusense	—
3000 Manicomio Reusense	—
600 Institut P. Mata (2.ª E.)	—
600 Institut P. Mata (3.ª E.)	—
500 Obligacions Electra	—
Reusense	—

BORSI DE REUS

MONTEROLS, 27
 Cotització a Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir segons telegrama de la Banca Arnau

Interior	80'15
Amortizable	—
Orenses	28'70
Norts	101'30
Alacants	97'65
Banc Colonial	55'75
Banc Vitalici	—
Oblig. 4 pès Almansa	91'87
Oblig. 2 1/4 pès Fransa	55'50
Oblig. 3 pès Orense	48'50

MADRID

Interior	80'10
----------	-------

GIROS

Madrid	6'30
París	6'70
Londres	26'85

Telegrama de la casa A. Lemoine

Exterior	93'27
Interior	—
Norts	472'—
Alacants	456'—

Col·legi d'Interns en l'edifici de l'Institut

Dirigit per **Don Joan Ollé Vallés**
 Mestre Superior i Batxiller.

Director espiritual: **Rt. Dr. D. Ramón Minguell**
 Capellà de l'Institut.

Des del primer de setembre queden obertes les classes de *Pàrvuls, Elemental, Superior, Batxillerat, Magisteri, Càlcul Mercantil, Teneduria de llibres, Caligrafia, Redacció i Ortografia, Francès, Mecanografia, Solfeig, Piano i Esperanto.*

El local és espaiós i higiènic i compta amb amplies sales de classes i habitacions per als interns, dotades d'aigua, gas i electricitat. Compta a més, el Col·legi, amb un extens camp de jocs per a esbarjo dels pensionistes.

Els alumnes del Batxillerat i Magisteri assisteixen oficialment a les classes de l'Institut, donant-se en el Col·legi repàs i conferències de les respectives assignatures.

En les classes de Comerç prestarà son valios concurs l'intel·ligent professor de Caligrafia de l'Institut, don Isaac Riyo.

S'admeten alumnes interns, mig pensionistes i externs.

Per a més detalls dirigir-se al Director del Col·legi.

Gran Tintoreria Barcelonesa
 — DE —
MANUEL CIBIACH

CARRER GALANES N.º 7 (DAVANT "LA PALMA").—REUS
 Se renta i tenyeix tota classe de robes.
 Especialitat en colors en la mostra.

Ferrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba	8'12
Vilafranca	8'37 (m)
6'54	9'2 (h)
8'40	13'27 (x)
14'13	17'40 (c)
17'16	20'34
21'32	23'36 (R)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50	Arriba 9'21 (m)
8'25	10'39 (R)
9'23	12'48 (c)
13'05	16'26 (ll)
15'40	19'24 (m)
19'50	22'3 (E)

De Reus a Falset y Mora

Surt 6'50	Arriba 9'58 (m)
10'45	11'50 (R)
13'18	14'24 (c)
16'30	18'57 (m)
19'46	21'11 (E)
22'11	23'16 (E)

De Mora y Falset a Reus

Surt 5'40	Arriba 6'46 (E)
6'40	8'28 (M)
7'15	9'43 (M)
12'17	13'11 (E)
17'17	18'45 (M)
20'29	21'48 (M)

Companyia Reusense de Tranvies

Servey de trens que regirà des del dia 9 de Juliol de 1913

Sortides de Reus (Arraval de Robuster)

Tren n.º 4 a les 3'50	Tren n.º 3 a les 4'35
>> 20 > 5'37	>> 19 > 6'20
>> 24 > 6'56	>> 23 > 7'40
>> 6 > 8'18	>> 5 > 9'07
>> 2 > 10'15	>> 7 > 11'15
>> 32 > 12'50	>> especial > 14'15
>> 8 > 14'50	>> n.º 1 > 15'50
>> 38 > 16'30	>> 39 > 18'40
>> 44 > 19'14	>> 43 > 20'—

Adicionals per als dies festius

Tren n.º 28 a les 9'—	Tren n.º 27 a les 10'20
>> 30 > 11'03	>> 29 > 12'—
>> 36 > 15'55	>> 33 > 15'02
>> 40 > 17'53	>> 35 > 16'47
	>> 9 > 18'05

PREUS: Bitllets ordinari 0'75 ptes.—Bitllets d'anada i tornada 1'05.—Nois de 3 a 7 anys 0'30.

Tarifa especial núm. 4
Bitllets d'anada i tornada a 0'60 ptes.
 S'expedeixen aquests bitllets des del dia 9 de Juliol per als trens que surten de Reus a les 5'37 i 6'56, poguent utilitzar-se per al retorn tots els trens que surten de Saló fins a les 15'50.

En els dies festius s'expedirán bitllets de 60 céntims fins al tren de les 11'03 essent valeders per al regres fins al de les 16'47.

ADVERTENCIES.—El tren núm. 4 de les 3'50 surt de l'Estació camí de Saló.

En els dies festius se suprimeix el tren Especial que surt de Saló a les 14'15.

Els bitllets d'anada i tornada sols son valeders el mateix dia de la seva expedició i no donen dret a facturació d'equipatge.

Tots els trens de la línia de Valencia enllacen a Saló amb el Tranvia.

Reus 7 de Juny de 1913.

LINIA DE VALENCIA

Surten de Saló pera Valencia.—9'18.—11'15.—17'07 (fins a Tortosa).—0'02.
 Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—14'55.—18'38.

Oficial caixista

Se'n necessita un en aquesta impremta.
IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

L'ESPECIALISTA
 — EN —

Enfermetats dels ulls
Doctor Angel Mercader
 Oculista de l'Hospital Civic-Militar i del Dispensari Municipal
Ha traslladat

son Consultori Oftalmològic del carrer de Monterols, al
 Arraval alt de Jesús, 36, 1.ª - Reus
 Visita de 9 a 12 i de 3 a 5. Dies festius de 10 a 12

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid
Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª - REUS

Mètode nou i sens dolor per a el tractament de ies dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant el paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat amb extraccions sense dolor i corones d'or i porcelana.

Preus econòmics
Consulta: A Mora d'Ebre els dijous primer i tercer de cada mes. Gratuïta de 12 a 1 tots els dies excepte'ls dijous i dies festius

COL·LEGI DE 1.ª i 2.ª ENSENYANÇA
 D'INTERNS, MIG PENSIONISTES I EXTERNES

DIRIGIT PER
DON FRANCISCO CROS REIG
 Carrer de la FONT, 5 (davant l'iglesia de Sant Pere) i de l'ABADIA, 2 (accessorie)

El local, espaiós i ventilat, compta amb higièriques i espaioses sales de classes i habitacions per a l'Internat, dotades d'aigua, electricitat i gas.

Els matriculats en segona ensenyança assisteixen diàriament a les classes de l'Institut, donant-se en el Col·legi repàs i conferències de les assignatures respectives.

Aquest Col·legi garantisa, com ho té acreditat durant els 11 anys desde sa fundació, la Moralitat, Educació i Ensenyança.

Des del primer de setembre queden obertes les classes de *Pàrvuls, Elemental, Superior, Batxiller, Magisteri, Comerç, Francès, Mecanografia, Solfeig, Piano i Cant.*

Aquest curs, de 9 a 10 i de 10 a 11 de la nit, s'estableixen classes especials de *Redacció, Càlcul, Teneduria de llibres i Caligrafia*, en les que, a més dels professors del Col·legi, prestarà son concurs el competent professor de Caligrafia de l'Institut, don Isaac Riyo.

Per a més informes, dirigir-se al Director en el mateix Col·legi, el qual remeterà prospectes a qui ho solliciti.

REUS I DE SETEMBRE DE 1913.

Llet condensada
 Marca **Lleó**

Aquesta llet que és munyida solsament de les millors vaques, és homogenitzada i esterilitzada per un procediment de tota seguretat i baix l'inspecció de les primeres autoritats científiques.

Es absolutament pura i l'única que conté tota la nata, és completament lliure de gèrmens mòrbids i de fermentació, conservant el seu bon sabor en tots els climes i encara que sigui guardada indefinidament.

L'única que's recomana per als mal lts i la cria dels nens.

Se ven en les millors drogueria i establiments de comestibles.

ENOFOSFORINA

Reconstituent el més eficaç i ràpid per a les convalescències i agotament. Retorna l'apetit, el benestar i l'alegria. Es tònic cerebral perquè remineralitza la MATERIA GRIS donant-li vitalitat i energia.

Farmacia Serra

Se ven a tot arreu i a casa de l'autor

Arraval de Santa Agna, núm. 80: 1

Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C.

Martí Napolità (Alcañiz), 2

REUS

IBARRA i C. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. — Servei ràpid eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe pera Larca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor "Luarca núm. 3" i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa "Denaia i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya Per a Cette i Marsella

Setembre	4 Vapor Cabo Peñas	Setembre	5 Vapor Cabo San Antonio
"	11 " " Corona	"	12 " " Quejo
"	18 " " San Antonio	"	19 " " Oropesa
"	25 " " Quejo	"	26 " " Higuera
Octubre	2 " " Oropesa	Octubre	4 " " Roca

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real núm. 32. - Telefon núm. 45

LA PIEL

LA SANGRE

La medicina depurativa racional es un medicamento cuya importancia nadie ignora. No quiero hablar naturalmente de los fantásticos medicamentos que aparecen cada día y que se anuncian por propaganda más o menos lisonjeras; éstos son más peligrosos que útiles. Quiero hablar de una medicina seria, científica, teniendo por resultado, no solamente purgar la sangre de los "Humores" (materia gris), de los "Virus" y que le han invadido, sino también reconstituirla por decirlo así, clarificarla, devolverla su composición normal y ponerla al abrigo de toda corrupción exterior. En las enfermedades de la Piel, por ejemplo, que se manifiestan por

Botones, Humores, Eczemas, Furunculos, Herpes, Sarpullidos, Rojas, Pícazenas, Apostemas, Enfermedades del cuero, Cabel-ludo, Evacuación de la nariz y de las orejas.

donde la sangre invade, llega a las diversas regiones del organismo los virus morbosos que las invaden; en donde la sangre es la causa de la enfermedad, por lo tanto, la sangre es el origen de la enfermedad. Para obtener también el resultado deseado, el Dr. RENELET produce un medicamento, esta sustancia.

Ataca directamente la causa y accesoriamente los efectos de la enfermedad. Bajo la acción del germen se destruye y, por consiguiente, no hay de temer más las manifestaciones que poseen gran de su existencia. Además, el sujeto que padece Dermatitis (enfermedad de la piel) está prevenido, por decirlo así, por las manifesta-

ciones exteriores que se encuentran en la piel. Este medicamento racional es como una advertencia constante que le hace tener presente el estado de su salud. Nos es superior a los que tal vez tengan en cuenta en la preparación de los casos, mientras que sería un fracaso en este momento, por el empleo del

Tratamiento racional depurativo

desembarazarse de una vez de una incomodidad exterior de carácter y de un mal interior muy posible. Una vez terminado el tratamiento, la sangre viciada y acumulada está purificada, sino que está regenerada. Además de la certeza de la curación, el Dr. RENELET ofrece una oferta ventajosa. Estas condiciones en la preparación del tratamiento que no exige ni descanso, ni cesación de trabajo.

Todos los pacientes que necesitan someterse a un tratamiento depurativo racional, deberán clarificar la sangre y desmenuzarse de los humores que invaden la piel. Este medicamento racional es el único que hace uso de este depurativo y clarificador los gases de la sangre y tratamiento sin resultados que se obtienen por todos los medios.

Todos los pacientes que necesitan someterse a un tratamiento depurativo racional, deberán clarificar la sangre y desmenuzarse de los humores que invaden la piel. Este medicamento racional es el único que hace uso de este depurativo y clarificador los gases de la sangre y tratamiento sin resultados que se obtienen por todos los medios.

Acaba el señor RENELET de publicar un folleto en lenguaje sencillo, explicando de las enfermedades de la piel, la sangre y los resultados que se obtienen por todos los medios. Para obtener también el resultado deseado, el Dr. RENELET produce un medicamento, esta sustancia.

L. RENELET

13, rue Cambes, en São Paulo
De venta en Reus: A. Panyad Lloberas, Llobera 47. — Antonio Serra, Arrbl. Sta. Ana 80.

Portadores baratos

En casa de Teodor Vernès, carrer de St. Francisco Xavier, 4, se venen portadores de superior qualitat a preus baratos.

POLVO NOËL
ANTISEPTICO
ESCODIDOS DE LOS NIÑOS ESCALDADOS
SUAVIZADOR DE LA PIEL
EVITA SUPUR Y MAL OLORES DE LOS PIES Y SOBACOS
PARA DESPUES DEL BAÑO Y TOILETTE
PARA DESPUES DEL AFEITADO
UNICO AGENTE PARA ESPAÑA PORTUGAL Y AMERICA LATINA
JOAQUIN FAU - MALLORCA 184 - BARCELONA

Pots a 0'35 i 0'50 pessetes i pot metall luxe a 1'25.
De venda en Farmacies i Droguerías

AGENCIA DE AIMA
AGENCIA DE AIMA
AGENCIA DE AIMA

DISPONIBLE

AGENCIA DE AIMA
AGENCIA DE AIMA
AGENCIA DE AIMA